

כניסת פועלים פלסטינים לישראל: אתגר ביטחוני וכלכלי

written by יוסי קופרווסר | 19.12.2024
מאז 7 באוקטובר 2023 אוסרת ישראל כניסה פלסטינים מה יהודה ושומרון לישראל, להוציא כ-8,000 המקבלים היותר מיוחד ומספר דומה של עובדים ביישובים הישראלים בתחום יהודה ושומרון. רוב הסיבות שעמדו בסיס ההחלטה למנוע את כניסה עדין תקפים, למרות הזמן הרב יחסית שחלף מאז תחילת המלחמה.

עיקרי העמדה

יש להמשיך להימנע מהכניסה העובדים פלסטינים ביישובים ביטחוניים ובשל המשך הצורך לבסס את תחושת הביטחון של הציבור בארץ:

1. קיימים עדין חשש ביטחוני ממשי מפיגועי השראה וחיקוי בהשפעת עזה, גם אם הוא מתחת לנוכחות הישגנו ישראל והמכה שספגו חמאס וג'ihad אסלאמי ברצועה. המלחמה בעזה נמשכת, ועימה המספר הגבוה של נפגעים פלסטינים. התקשות הפלסטינית והערבית מציגה את ישראל כמו שמצעת מעשי טבח, רצח עם וטיהור אתני. לפיכך, ההסתה ממשיכה להמריץ חלק מהפלסטינים ביושם למש את הנרטיב של מאבק בציונות, כולל באמצעות טרור. גם ארגוני הטרור עצם, שמתकשים לייצר מתווי טרור בעזה נוכחים פעילות צה"ל, מעודדים את אנשיהם ביושם ואת הציבור הפלסטיני בכלל לבצע פיגועים, ומהללים את אלה שממשים זאת.
2. הפעולות הנרחבות של ישראל לסיכול טרור ביוש עצמה, שבמסגרתה נערכו כ-6,000 חסודים בפעולות טרור ונחרגו למעלה מ-500 מחבלים, פוגעת ביכולת לבצע פיגועים. בה בעת, היא מגבירה את המוטיבציה של צורים פלסטינים רבים לפעול בדרך זו ככל מהלך ישראל.
3. הציבור הישראלי תופס את הפועלים הפלסטינים כגורם מרתייע, המעודד ומבצע טרור בעקבות חלוקם באיסוף מודיעין לקרה מתקפת 7 באוקטובר ומעורבותם בפיגועים.عقب כך, ישנה ציפייה שהממשלה תוסיף לדבוק במדיניות המונעת את כניסה לעובדה בישראל.
4. מנגד, סביר להניח שהPRESSיים הכלכליים שיוצרת מדיניות זו תורמים לכנישה נרחבות של מבקשי עבודה ללא אישורם לשטח ישראל בדרכים לא חוקיות ולא פיקוח, ומגבירים בכך את המוטיבציה לבצע פיגועים. בנוסף, הם מעמיקים את מצוקותיה של הרשות הפלסטינית, שיישראל אינה מעוניינת בהיחלשותה באופן שיאינם על עצם שרידותה (בieten) לחומרת המצב ניתן לראות בעימותים עם גורמים חמושים במחנה הפליטים בג'נין).

5. למרות זאת, השיקול המרכזי בקבלת החלטות צריך להיות ביטחוני וביסוס תחושת הביטחון של האזרחים. לפי שיקול זה אין מקום להסרת האיסור על כניסה הזרים.

6. בנוסף, יש להגביר את המאבק בתופעת השב"חים, על רקע זיהוי של פיקוד המרכז של צה"ל ושב"כ של כניסה כ-40 אלף שב"חים לישראל דרך פרצות בגדר. מאז תחילת שנת 2024 אנו עדים לשורה של פיגועים שבוצעו על ידי שב"חים ברוחבי הארץ, ולאלו מתווסףים כוונות לביצוע פיגועים שסוכלו על ידי גורמי הביטחון השנה האחרונות.

7. בה בעת, יתכן שיש מקום להקלות נקודתיות. שינוי מהותי יותר עשוי להתאפשר אם תחול תמורה במצב בעזה ולאחר שהרשויות תפסיק להסית נגד ישראל, לתמוך בטרור ולהימנע מגינוי טבח 7 באוקטובר. בנסיבות הכלכלה הפלסטינית תctrך להתאים את עצמה למציאות החדשה שהיא תולדה של מתקפת הטרור של חמאס.

פרק

מניעת טרור ביהודה ושומרון היא בעלת חשיבות אסטרטגית למדינת ישראל. חמאס ואיראן מבקשות להטסיס את הפליטים לפיגועים כדי להסיט את תשומת הלב מזירות אחרות, להعبر משאבים של צה"ל לטיפול גם בזירה זו, ולהציג את התמיכה הפלסטינית במאבק בישראל \square ואת, על אף המחרים ששילמה "התנגדות" מאז 7 באוקטובר. מנגד, העובדה שמלבד אלפים בודדים ישראל לא מתירה כניסה פועלים מיו"ש \square שטרם המלחמה מספר נאמד ביותר מ-150 אלף \square לעובדה בארץ נזקפת לחובתו של חמאס בקרב האוכלוסייה הפלסטינית, שכן הוא משלם את המחיר על מעשי ארגונו הטרור.

בקשר זה נבחנת מאז תחילת המלחמה שאלת היתר כניסה של פועלים פלסטינים לעובדה בישראל, וכן ביישובים ביהודה ושומרון. גם שטרם נמצא תחליף לפועלים אלה בחלוקת מענפי התעשייה השונים (כגון בניין וחקלאות) בהיקף מספק, ולמרות העובדה שמניעת ההיתר גורמת לאבטלה ולמצוקה כלכלית בקרב הפליטים (אף כי בוודאי חלק הסתגלות מסוימת בשנה שחלפה מאז תחילת המלחמה), ועל אף המחיר הכלכלי שימושה ישראל עצמה בשל כך \square הרי שגם ביום הימצאות פועלים פלסטינים ביישובים ישראליים עדין סיכון ביטחוני. פועלים פלסטינים אספו מיד מודיעיני מקדים לפני פיגועי 7 באוקטובר, ועוד קודם לכן ביצעו פיגועים נגד ישראלים במסגרת עבודתם, תוך ניצול היתרי העובדה שניתנו להם למעבר לתוכן שטח הארץ.

סיכום

האוכלוסייה הפלסטינית ביו"ש מתאפיינת גם ביום באיבה כלפי ישראל, וברצון לפועל נגדה באלים: סקר שקאקי מספטember העלה כי כמעט 65% מהפלסטינים ביו"ש תומכים בהחלטה חמאס לפתח במקפה על ישראל ב-7 באוקטובר, 37% תומכים בחמאס על פני סיועות פלסטיניות אחרות, וכ-56% עדין תומכים ב"מאבק המזוין" כאמצעי להשגת היעדים הפלסטיינים.

פועלים עלולים להיות מנוצלים בידי גורמי טרור פלסטיינים המבקשיםקדם פיגועי נקמה או

הצדחות נגד ישראל. כמו כן, עובדים פלסטינים שיש להם קרובוי משפחה בעזה עלולים לרצות גם הם לפעול מתחושת נקם. יתרה מכך, ישראל ממשיכה לפעול בקרב הערים הפלسطיניות והכפרים בי"ש למניעת טרור, ונלחמת בארגונים כגון חמאס וגייה אד אסלאמי. במקביל, גם הרשות הchallenge לפעול לאחרונה באופן תקין נגד הטרור בשומרון. פועלים שיחשו הצדחות עם גורמי טרור או שהם ומשפחותם נפגעו בפעולות אלה, עלולים לרצות להוציא לפועל מעשי נקם בתוך ישראל, מתוך שעת כושך אפשרית במהלך העבודה.

מערכת הביטחון הישראלית מתמודדת בעת זאת עם כسمונה זירות לחימה שונות, כולל המאבק בטרור בי"ש. כתוצאה מהפעולות המוגברת של גורמים הביטחון בחודשים האחרונים נהרגו למעלה מ-500 מחבלים, ובهم בכירים רבים שפיקדו על ההתארגנויות המקומיות. בנוסף נעצרו למעלה מ-6,000 מחבלים, מהם מעל אלפיים בעלי חמאס. הפגיעה בתשתיות הטרור כתוצאה מכח היא מוחשית, ויש לה חלק גדול בהצלחה למגוון טרור בהיקף נרחב בהרבה. עם זאת, היא רחוכה עדין מהביא לשינוי אסטרטגי בדמות דיכוי היכולת, ולא כל שכן המוטיבציה, לבצע פיגועים.

תשתיות הטרור משתקמות, והמשך הטיפול בהן מחייב את מערכת הביטחון להוסיף ולהקנות משאבים למשימה זו. יש בחלטת צורך להמשיך לקיים תהליכי למידה גם מול איומי הטרור מי"ש, ולשפר את דרכי הפעולה נגדם. כניסה של העובדים הפלסטיינים מי"ש תדרوش מעקב ופעולות מודיעינית צמודה על ידי גורמי הביטחון, שתגוזל משאבים הדרושים להמשך הלחימה השותפת.

ברקע הדיווחים על הסכם הפסקת אש, אם אכן יושג הסכם לשחרור חטופים מעזה, שבמסגרתו ישוחררו לי"ש אסירים פלסטינים, ישראל תיאלץ להתמודד גם עם נטל נוסף של המאבק אחריהם, ואני זוקה לעוד הסחות דעת. בנוסף, גורמים אלה שייכנסו לשטח ניחנים לרוב בקנות אידיאולוגית גבוהה, ובמעבר אסירים רבים שבו לעסוק בטרור, אף עודדו גורמים באוכלוסייה המקומית לי"ש להצטרף אליהם.

שיקולים תומכים להמשך מניעת כניסה של פועלים פלסטינים לישראל בעת זו:

1. היעדרם של פועלים מלבד ריכוזי אוכלוסייה ישראלים מאפשרים לכוחות צה"ל להמשיך להילחם בטרור ביעילות, מבלי חשש שפעולות כזאת תציג מעגל שבמסגרתו פיגועי נקם יאלצו את צה"ל להגביל את הכניסה של פועלים לעבודה, וכ遁ה מכך יידחו הפעלים מעשי טרור בעצם מتوزع תחשות נקם וייאוש.
2. שיקול נוסף, שאומנם לא אמרו להנחות בקביעת המדיניות אך כדאי גם אותו להביא בחשבון, הוא תודעת המחיר. חמאס ברצועה עזה זוכה לנקדות זכות בקרב חלק מהציבור לי"ש על שחרור אסירים ביטחוניים ועל עמידתו האיתנה. נקדות אלה מקוזזות, לפחות חלק מהאוכלוסייה, בעקבות הפגיעה שנגרמה להם, בפרנסתם,

בגלל חמאס.

3. כיום הצביעו בישראל דרוך ומגלה ערנות לכל פלסטיני הנמצא ביישוב ישראלי, בשל העובדה שכnisת פועלים לעובודה נמנעה, וכל חריגה ממנה בולטת מאוד. הכנסת שירותים אף עובדים תשחק את הערנות הזאת, ותפחית את יכולת זהה מבעוד מועד גורמים חורשי רעה.

4. כnisת פועלים פלסטינים עלולה ליצור תחושות דחק ולחץ בקרב ציבורים רבים, שעדיין חוזים את טראומת אירופי 7 באוקטובר וחוששים ממשי טרור נוספים. כבר ביום קיימים דיונים ציבוריים נוקבים ביישובים היהודי ושומרון שבהם קיימת התלבטות כיצד ואם להתריר כnisת פועלים. הצתת ויכוח אידיאולוגי נוסף סביב סוגיה זו בעת הזאת, כאשר החברה הישראלית שוב חזרה להתקוטט סביב סוגיות אידיאולוגיות אחרות, יכולה לתרום אי שקט נוסף לאוירה הציבורית.

5. בראש ארכות טוח, הסמכות הישראלית על פועלים פלסטינים בענפים מסוימים, ובפרט ענף הבניה, אינה נcona. יש לעודד במקום זאת את כnisתם של פועלים זרים מחו"ל, ולהכשיר יותר פועלים ישראלים למלאכות כפיים שבהם מועסקים פועלים פלסטינים ביום.

*מסמך זה משקף את עמדת הנהלת מכון משגב לביטחון לאומי.